

Инженеръ С. П. Харитовъ

ЗЕМЛЕДѢЛСКО СТОПАНСТВО „МИНКОВА МАХАЛА“

Земледѣлското стопанство „Минкова махала“. което ние управляваме отъ 28 години насамъ, се намира въ Северо-западна България, Фердинандска околия на лѣвия брѣгъ на р. Огоста, тамъ, гдето се влива най-голѣмия ѝ притокъ, р. Ботуня. Гара Бойчиновци отстои на 2 клм. отъ двора на стопанството ни — обстоятелство, което улесни развитието на това последното.

Преди всичко, нѣколко думи за историята на „Минкова махала“. Нѣкога — на нейното мѣсто — е съществувала само една воденица — караджейка съ 4 мелнични камъни. Отъ кога датира последната, не се знае. Знае се, обаче, че нейното минало е свързано съ онова на единъ неизвестенъ, вече и по име манастиръ, находящъ се на 3 клм. отъ нея, въ землището на съседното село Ердень, кждето — сега — се намиратъ само остатъци отъ нѣкакви развалини и кждето мѣстността сега се казва „Манастирски Долъ“. Знае се, че този манастиръ — нѣкога — е своелъ двата камъка на тази воденица, при която се печелъ, даже, хлѣба му. Вѣроятно, въ смутното кърджалийско време или, презъ Чипровското възстание, този манастиръ, а, може би, и самата воденица сж били опожарени. По-сетне, воденицата, вѣроятно, е била възобновена отъ нѣкой си Дѣдо Минко отъ село Ердень. За неговъ споменъ вѣченъ първоначално воденицата е била наречена „Минковата воденица“, а после и селището до нея „Минкова махала“.

Знае се още, че следъ това, дѣдо Минко билъ убитъ отъ турцитѣ и воденицата завладяна отъ тѣхъ. Земята до Минкова махала пкъкъ била подарена отъ султана на нѣкой си заслужилъ на турската държава турчинъ, отъ Берковица. Субашиитѣ отъ околнитѣ села: Ердень, Мърчево и Бойчиновци, подарили на сжщия отъ своитѣ землища нѣкой, съседни комплекси земи, които, заедно съ другата, образувала комплекса, съставляващъ по-сетне землището на с. Минкова махала. А следъ това, главно — за да иматъ работници за поправянето и правенето на яза на воденицата, турцитѣ сж заселили до нея

исполичарското селце „Минкова махала“, което и сега фигурира — като самостоятелно селище — по официалнитѣ списъци.

Тоя имотъ минава последователно въ нѣколко рѣце и най-сетне попада въ владение на инженеръ Т. Харитовъ, който е почналъ да го стопанисва презъ 1901 год.

Тогава това село било много неприветливо, единъ затытенъ край. Никакви железници, никакви шосета, нито поща, нито телефонъ. Най-близката ни гара бѣше отдалечената на 56 клм. гара Мездра, но понеже върху Огоста нѣмаше мостъ, при голѣми води минавахме презъ Фердинандъ, Берковица, Вършецъ, Враца (108 километра). Тогава — обикновено — търгувахме съ пристанището Ломъ, което отстоеше отъ насъ на около 46 клм., отчасти много лошъ пжтъ. Уределитѣ храсталаци на Минкова махала даваха добъръ подслонъ на всѣкакъвъ дивечъ. Кукурузътъ, който се садѣше въ и около нея, не можеше да се запази отъ дивитѣ свини, ако, щомъ завържеше зърно, всѣки стопанинъ — нощемъ не го вардѣше съ запалени огньове и съ биене на тенекии.

Обаче, въ замѣна на редъ други неспгоди, ние попаднахме всредъ едно околно добродушно население, което ни прие охотно, защото, може би, е чувствувало нужда отъ интелигентни хора въ своята срѣда.

То бѣше тѣй честно преди войнитѣ, че голѣми търговци, като Нацолъ Поповъ въ Ломъ, му авансираха милиони срещу заере, почти безъ всѣкакви документи и гаранции и си получаваха честно и акуратно закупеното, та не става нужда фирмитѣ да завеждатъ дѣла. Другъ примѣръ. Ние, въ двора на стопанството имаме значителенъ инвентаръ. Но и до сега, ние — вечерно време — не сме затваряли вратата на чифлика, безъ да ни се изгуби нѣщо. Ние и сега оставаме на полето съ дни, па даже и месеци, плугове и други предмети, безъ отъ тѣхъ да се вземе нѣщо.

Въ замѣна на това, разбира се, и ние сме се старали да се държимъ съ населението добре и всѣки пжтъ, кждето